

КУЛУАРНО-НАФТЯНІ "ПАТРІОТИ-ВОХДИ".

(Історія з кавою В. Винниченка "Відродження Нації": Історія Української Революції.)

Такі зовнішні сили: (Антанта й Польща) брали участь у загибелі Західно-Української Республіки. Внутрішніми ж силами, що допомагали цьому самому були: абсолютна невідповідність керівників руху до моменту, їхня ота сервілістична благонадійність, їхня вузесенька, худосочна дрібно-буржуазність, їхня психіка кулуарних політиків і цілковита відсутність якої будь революційності, піднесеності до того духу боротьби, який був у масах галицько-українського народу.

Більшість Національної Ради складалась з представників дрібно-буржуазних партій, з парламентських і соймових послів, у більшості своїй націонал-демократів. Сини сільської буржуазії, або священників, чи маленьких урядовців, сини бідної, маленької, забитої польськими панами й ксьондзами країни, виховані на дегенеративно-шляхетській польській культурі, заражені духом польського лоялізму, з обмеженим, обсмокнаним псевдо-європейською цивілізацією світоглядом — де їм було зрозуміти й відчувати революційний, земляний, з самої глибокої народної природи вибухий дух боротьби? Вони знали паперову, дрібеньку, кулуарну боротьбу свого парламенту. Там випрохати посаду для України, земляка з свого повіту; там по довгих інтригах, підступах, біганині по канцеляриях і конференціях до каварнях — вистаритись двох-класову українську шкільку в малесенькому містечку. Отже була сфера їхньої політичної діяльності. Ну, та ще, розумієть ся, промови на виборах, у парламенті й за чашкою кави. Чемпіони парламентської пустопорочної балаканини, вони; здаєть ся, колись побили світовий рекорд на довготу.

Отже, виховані на цих дрібеньких інтересах, висушені, як мушкі, в парламентських кулуарах, навчені й призначені тільки випрохувати, вінтриговувати й підхолопувати крихточки з столу австрійських панів, — як могли ці політики й парламентарські "чиновники" зразу змінити всю свою суть, усю природу свою й стати проводирами революційних мас народу?

Абсолютно була се неприродна річ. І через се цілком зрозуміло, через що ці люди, так баязко, на шпильочках, уклаючись і "шліуючи руці", підходили до того маніфесту, який видав пан-Карл і не сміли переступити ні через одну літеру свого найсвятішого для них закону. Зрозуміло, через що майбутній "диктатор" Е. Петрушевич так сервілістично (підчас вже революції!) вигнав ся перед австрійськими панами й запевнив, що Україні раз-у-раз були самим вірним, самим підданим народом Австрії, сеї злої, глузуливої до них визискувачки-мачухи.

А так само зрозуміло, через що ці "керівники", так неохоче, так уперто ухилялись від поєднання з Наддніпрянською Україною, — вони бояли ся її революційності, бо як-ні-як, а наддніпрянська демократія, не зважаючи на свої всі хибні й помилки, була під той час (якраз повстання проти Гетьмана й "майже-большевицька" декларація Директорії!) в порів'язі своєї революційності, з широкими перспективами соціальних і політичних реформ та перебудов. Се мусіло лякати парламентські кулуарно-канцелярські душі галицьких ренетів проводирів. Вони зовсім не мали на увазі ніяких соціальних чи навіть глибоких політичних революцій. Їм ходило переважно о те, щоб вирвати з під польської національного пановання Галичину, зробити з неї маленьку українську державу, забезпечити національні права українського народу й "шлюс". Самим же мати змогу не тільки не випрохувати урядових посад, а й роздавати їх "своїм людям"; та до того, щоб можна було вмочити урядовий піріг у нафту й смаченько уминати його все жите. Такий собі тихий та мирний ідеал жив у цих кулуарних, європейських душах і до його зовсім не пасувала ота наддніпрянська, "азіятська", "майже-большевицька" "нестриманість", "недержавність".

Але що робити: маси тягли ся до тої "азіятщини", галицький забитий селянин почував пробуджену соціальну й національну рідність — наддніпрянським братом своїм, галицький робітник класовим інстинктом своїм тягнув ся туди, де йшла велика, народна, дійсно визвольна з під усякого ярма боротьба.

І через те Національна Рада мусіла піти на уступки й згодитись на зедане. Але се було тільки формальне поєднане. Ріжничі в самій природі керуючих елементів не сприяли тісному злиттю двох галузей єдиного народу.

І розумієть ся, ся сама природа галицьких кулуарно-нафтяних політиків була причиною того, що не було викристано як слід силу галицького селянства. Знаючи сю природу, смішно навіть уявити, щоб ці люди могли стати на ґрунт дійсно-народної, селянсько-робітничої влади й державності. Але вони не тільки на се не були здатні, а навіть на буржуазний революціонізм, на те, щоб хоч на мент проняти визвольним ентузіазмом, щоб відважитись на зломаніх соціальних і політичних відносин, які робили з Галичини якесь феєдальне князівство польської шляхти.

Національна Рада вже цілком свідомо не хотіла порушити ні одної основи шляхотсько-буржуазного ладу. Вона з повною свідомістю не чіпала польських поміщиків пауків і їхніх кодів. І так само, з страху перед революційним настроєм мас, вона не допускала ніяких ширших проявів його. Через те, натурально, вона й не могла використати ту велику силу духу, завзята, яка часто буває більшою за силу гармат і танків. Навпаки, коли, наприклад, галерські дивізії почали бити українське військо, коли український уряд, упавши духом, почав одступати й коли українське залізничне робітництво, запалюючись вогнем отого завзяття, сформувало власними силами свій робітничий полк і попрохало від уряду затвердження його, то хіба ці кулуарні душі не злякались сього завзяття, хіба вони не заборонили формованя таких "партійних", як вони казали, полків?

А хіба ся "демократична" влада не арештувала деяких політичних діячів (М. Шаповала, Ф. Євшана, В. Павоческого), коли ці хотіли надати організовані, революційні форми тому бурхливому невдоволенню мас, яке й Національній Раді було відоме?

І хіба в селянстві й робітництві не було загальної думки: нехай управимось тільки з польськими панами, ми візьмемось і за своїх підпанків?

Сі худосочні, паперові політики не тільки не вміли використати силу народа, але всією своєю політикою убивали революційний дух, глушили піднесені душі народної, викликали невєре, недовіре, нерішучість, непевність. І тільки сила вікової ненависті до польського пана та природна слухняність галицького селянина й звичка користись начальству тримати в дисципліні й послуху оті босі й гої селянські війська

Сі галицькі "патріоти", не доуважачи "партійних" полків і глушачи революційні пориви свого народу, все вистав-

ляли свою любов до держави, — тільки моваля, у ім державних інтересів вони вели свою акцію.

Добре. Чом же вони не вратували тої державності, коли се можна було зробити? Коли Поляки били й випирали українську наддніпрянську армію з Галичини й коли для кожного ясно було, що надія на ратунок власними силами нема, коли ясно було, що антанта віддавала українській народ своїйому хамови, польській шляхті на пожиране, то чому ці великі патріоти не згодились уратувати українську, національну державність тими засобами, які їм пропонувались? Ажжеж большевики (в червні 1919. р.) пропонували сим "патріотам": ми вам дамо зброї, одєжу, всі амуніції, навіть свого війська, коли треба, — вступайте з нами в союз, давайте разом бити Поляків, вам потрібна ваша країна, а нам треба пробитись до Угорщини. Тільки одна умова: ліквідуєть петлюрівщину.

Кулуарні "патріоти" від сього відмовились. Деж бо то можливо: зрадити Петлюру, зрадити своїх.

Для них ніби петлюрівщина була вся українська державність.

Але діло, розумієть ся, не в петлюрівщині, — коли їм було потрібно, вони дуже легко згодились її "ліквідувати".

Коліб вони були справжніми патріотами, коліб для них, дійсно, національні, народно-державні інтереси були вище за все, вони повинні були виразно заявити, що петлюрівщина не є українська державність, що ратувати петлюрівщину є річ безпорадна, безнадійна й навіть шкідлива для дійсноукраїнських народно-державних інтересів. Коліб вони не були, дійсно, тільки мішансько-партійними патріотами, то повинні були не відкидати пропозицій большевиків, а вступити з ними в дальші переговори, повинні були поставити контрпропозицію: ми ліквідуємо петлюрівщину, а ви ліквідуєть пятаковщину. І нехай буде на всій соборній Україні, й у вас і в нас, один спільний совітський, соціалістичний, але національно-український Уряд і нехай він робить у соціально-політичному напрямі все, що хоче й що вважає корисним для народу. Нам же важко щоб була зважена національно-державна сторона сєї влади.

Ми знаємо, що угода з вами приведе й Галичину до соціалістичної форми влади, але ми не партійні патріоти, ми готові в ім'я нашої національності відійти від влади, аби сю національність було вратовано й гарантовано.

Отак повинні були міркувати ці "патріоти", коліб вони були, дійсно, патріотами, коліб-вони, справді, були як кажуть, заінтересовані тільки справою нашої національної державності. І коліб вони так поставили справу переговорів, то є богато шансів думати, що національна справа й у Галичині й у Великій Україні від того значно вирада би.

Але "патріоти" пропозиції большевиків відкинули. Бо перш усього, — як вони кажуть, — вони не могли орієнтуватись на "труп", себто на Совітську Росію. А друге, вони не могли зрадити наддніпрянців, особливо тоді, як приїхав Петлюра з своєю міністрами й "десять годин вилакував помочі" проти большевиків і благав не вступати з ними в союз, не ліквідувати його.

І чогож варті ці випрадування й аргументи, коли поставити їх поруч з тим фактом, що ці само "патріоти" через чотири місяці з'орієнтовані на справжній труп, на Денкіна, коли зрадили того самого свого Петлюру і коли віддали найбільшому ворогові української нації, найбільшому реакціонеру свого військо й віддали майже без усяких контрпропозицій?

Тчи не ясно з сього, що сей "патріотизм" був дійсно-партійний патріотизм, ворожий до соціального визволення поневоленних клас українського народа, прихильний до реакції, патріотизм партій прислужників буржуазії, патріотизм урядового пирога, кулуарно-нафтяний і зрадницький патріотизм...

В. Винниченко.

КОНТРЕВОЛЮЦІЯ В БЕРЛІНІ.

В Берліні — контрреволюція! Контрреволюційні, монархістично настроєні війська увійшли з музикою в місто, не найшовши найменшого опору з боку республіканських військ. Уряд втік, всі державні установи занято, Народне Зібрання роззвано, соціалістичні газети закрито і реакція почалась. Генерал кайзера Лтвінгов став на чолі воєнних сил, реакціонер Капп обняв правліне, а знаний з часів Вільгельма фон Ягов взяв у руки міністерство внутрішніх справ. Чистий передмак подій на Угорщині!

На око все сталося ніби нагодо, несподівано, але се тільки на перший погляд, бо в дійсності, реакція кожний очікував, кожний надіяв ся, що вона прийде, тільки що до часу мали бути сумніви, коли вона іменю може вибухнути.

Отже в сути річі сталося сподіване. Якже-ж однак могло дітти до сего, що реакція так легко, буквально з музикою, вдалась заволодіти головним центром німецької революції?

На се може дати нам пояснене недавне минуле, що може бути ще раз наукою для опортуністів, чи краще сказати для соціалістичних контрреволюціонерів.

Відомо, що революція в Німеччині вибухла і перемогла тоді, коли під страшними ударами на фронті розбились мілітарна сила, на якій опирав ся старий правопорядок з Гогенцоллернами на чолі. Се саме було в Росії і Австро-Угорщині. Отже коли не стало машини утиску, примусу та неволея, тоді під напором робочих мас зникнув Віль-

гельмський пролетаріят, який розколов ся на три ворожі групи: на соціалістів більшовицьких, незалежників і спартаківців-комуністів, що самі себе поборювали.

Здобувши брутальною силою і втопивши в крові революційний пролетаріят, соціалістичні патріоти, давна опора імперіалістичної політики Вільгельма і Людендорфа, дістали вільну руку для своєї соціально-політичної праці. Іх півторарічна діяльність, се один ґлух над революцією, се один смир над іх соціалізмом. Політика Шайдеманів, Ебертів, Носких і тов., се одно подєлізанє ниг буржуазії і її монархістичних трабантів; іх парламентарна діяльність в Народнім Зібранні була звернена на те, щоб не допустити пролетаріят до повноти політичних прав, до повноти прав на копальнях, заводах та інших підприємствах. Всі домагаю пролетаріят розбивали об блок "соціалістичних" контрреволюціонерів з буржуазією. Ми-ж отсе на днях були свідками страшної маскарі безрадянського робітництва опричниками Ноского, коли воно зважило-ся в могутій демонстрації протестувати перед райхстагом проти ганебного, в інтересах капіталістів ухваленого закону про робітничі ради.

Чи-ж може бути дивним, що серед таких відносин буржуазія ожилла, набрала духа і стала нахабною в своїх класових змаганнях? Іх вивели на сушу зрадники соціалізму, які самі собі підорвали ґрунт під ногами, ослаблюючи пролетаріят і скріплюючи контрреволюцію.

Найбільшим злочинцем для німецької революції була політика соціалістичного пруського юнкера, воєнного диктатора і немилосердного ката німецького пролетаріят, міністра державної оборони Носке. Він в своїй ревности до інтересів буржуазії залізною рукою давн і в крові топив вський відрух пролетаріят. Він слав з одного місяця в друге карні експедиції, які брутально здавлювали революційний пролетаріят, що борював ся за поліпшенє своєї долі; він заводив систематично воєнний стан, скрізь, де народ виявляв невдоволенє існуючими порядками; він розбуржував пролетаріят; він оточував себе офіцерами Вільгельма, яке з найбільшою ненавистю відносилось до республіканського уряду і нових порядків; він усував з видавництва царських посіпак усі революційні настроєні елементи з республіканської армії, над якими під його бандітським оком доконувано нечужаних іх своєї жорстокості мордів (замордованє 32 матрозів на французькій улиці і и.); він попірав авантюру балтійського контрреволюційного війська, яке мало йти походом на революційну Росію, в поміч російській і світовій реакції; під його опікою організовано російськими царськими офіцерами контрреволюційні кадри на сю саму ціль. Він одним словом розбурхав народ і не створивши вірної республіканської армії, а навпаки поставивши на її монархістично настроєні полки, підготовив з найбільшою старанністю ґрунт під контрреволюцію; він, що сміє звати себе соціалістом, одчи-

няв браму для триумфального в'їзду Вільгельма.

З огляду на такий стан, монархісти не мали причини ждати зі складеними руками. Те, що вони зробили, є цілком нормальне явище, яке кожний, як логічну konieczність, впливаючу з даної ситуації, очікував. Сеж саме явище ми бачили в Росії, з початку революції, коли Керенський в патріотичнім підомі кинув ся в обійми царського генерала Корнілова, щоб спастись Росію перед Німцями.

І що-ж з сего вийшло? Се, що Корнілов місто йти на фронт, пішов з контрреволюційними військами на Петроград, щоб здавити революцію, посадити на трон царя і подати руку німецькій реакції. Не чуже се явище і на Україні: де дрібномішанські революціонери, забуваючи, яка ціль революції на Україні, кидались на всім протязі революційної доби в обійми ріжких реакцій і тому все йшли до єдиної, неділимой Росії з царською реакцією на чолі, занашаючи долю трудових українських мас. Шось подібного, як зачувати, має повторити ся і в Польщі, де лакей шляхти "соціаліст" Пясуудський, що так подло служив шляхотській реакції, окружив вже себе вірними собі військами і поліцією, очікуючи монархістичного пучу, який мав би ушасливити польський народ королем (чи не Падеревським?) і здавати до решти сі мізерні здо-бутки, які принесла революція.

Як бачимо, сі самі причини викликають усяди сі самі явища і се вчить нас остаточно, що йти разом революційним масам з реакційною буржуазією не можна. Такий союз двох протилежних собі елементів мусить скінчити ся поразкою одного з них, і то сего, який не має в руках жадних засобів сили і панованя.

Німецький приклад вчить нас найкраще, бо нігде не роблено стільки уступок буржуазії на кошт робочого люду, як се робив Носке в Німеччині, а мимого того буржуазія не вдоволилась тим і почувши силу під ногами, підняла голову і викинула за двері вірних своїх дотеперішних слуг.

Вона триумфує, але се тільки хвилиний і не сердечний, бо вона з жахом побачила, що носителем революції в Німеччині не є Шайдеман, не є Носке і інші соціалістичні зрадники, а є ним революційний пролетаріят, який з першою дня вибуху контрреволюції, почав лущити свої розбиті ряди і хотів розброєний, він кинув ся до найстрашнішої зброї, до генерального страйку, якого наслідки вже видно. Ціле жите в Берліні зачмерло, зачмерло воно і в усіх Німеччині. Давленє революційних мас даєть ся відчувати з страшною силою.

Тут і там розгорять ся героїанська війна ... тече кров і є трупи.

Пролетаріят знову мусить принести величезні жертви на жертвенник революції, але се вже будуть останні; він переможе, бо він мусить перемогти. Він мусить сповнити своє історичне завданє, завданє звалєня капіталістичного ладу, як се зробили трудові маси Росії й України і поставити підвалини під нове жите, де нема визискувачів і визис-

куваних, де не буде і. соціалістичних зрадників.

("Нова Доба")

ПРОТИ МАДЯРСЬКОГО БІЛОГО ТЕРОРУ!

Співчутє українських соціал-демократів.

"Вперед" з 7. марта пише:

З приводу замордованя двох членів мадьярської соціал-демо. партії товаришів Белі Шомоді і Белі Бачо, тов. М. Гагаган післав до управи мадьярської соціал-демо. партії і до головного органу партії "Nepszava" письмо з висловом співчутя і жалю до сих товаришів, як вислів всіх членів С. Д. Р. партії. В письмі висказано, що втрата обох визначних членів мадьярських товаришів є втрата для цілої міжнародної соціалістичної партії і що замордованє іх в нелюдський спосіб викликає у нас почутє обурєня проти таких огидних метод боротьби противників.

У відповідь на се надіслав головний редактор "Nepszava" на руки тов. Гагагана письмо, яке в перекладі звучить:

"Дорогий Товаришу!

В імені мадьярської соціал-демократичної партії і редакції "Nepszava" і дякуємо Вам за висловлений жалє з приводу віднесення нами тяжкої, трагічної втрати двох наших товаришів, так нам необхідних. Засвідченє інтернаціональної солідарности й чистота наших принципів являють ся жерелом сили для будучої нашої боротьби.

Ми просимо Вас передати нашу дяку нашим братам Українцям і прийняти наш найщиріший соціалістичний привіт!

Будапешт, 25. лютого 1920.

І. Ванго,

головний редактор "Nepszava".

(Українські соціал-патріоти з Петлюрою на чолі самі помогли угорській реакції прийти до сили і завести білий терор, не допустивши до злуки російської й української робітничих республік з угорською, чим ше до недавня хвалились навіть перед західною реакцією, а тепер лють крокодильчі слези над жертвами власної злочинної політики).

Лтвінов жадає рішучо визнання совітського уряду.

Лтвінов заявив дацьким торговельним фірмам, що про якісь торговельні взаємини між Данією а совітськими кооперативами і думки бути не може, доки Данія не признає офіційно совітського уряду і його дипломатичних репрезентантів. Такої тактики буде держати ся совітська Росія і відносно інших держав, які хочуть вийти з-нею тільки в торговельні взаємини.

З Відня вивезено в інші краї 50.000 дтіяй.

50.000 дтіяй з Відня, де шалє страшна нужда, вийшло за границю на відпочинок та віджилєнє. З сего припадає на Швайцарію 16.037, Голяндію 11.424, Німеччину 8.460, Італію 6.850 (в тім 1.950 в по-лудневому Тиролі), Данію 3.334, Швецію 2.370, Норвегію 1.495 і Бельсько на Шле-ську 30 дтіяй.

ЧИТАЙТЕ!

"УКРАЇНСЬКІ ЩОДЕННІ ВІСТІ"

ОДИНОКА ЩОДЕННА ЧАСОПИСЬ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ В АМЕРИЦІ.

Ся часопиє має своїх кореспондентів в Європі як також в ріжких центрах української еміграції в Америці.

ПЕРЕДПЛАТА ВІНОСИТЬ:

На рік	\$9.00
На пів року	\$4.50
На три місяці	\$2.50

Передплату шліть, або по оказовє число пишть на адресу:

Ukrainisk Shchodenni Visty

502 EAST 11-th STR. — — — — NEW YORK, N. Y.